

«ΔΙ' ΟΥ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΕΓΕΝΕΤΟ»

Τά **αδιάβλητα** φυσικά «πάθη» τοῦ Χριστοῦ

---- . ----

Απαραίτητος Προσημείωσις: Ἐπιμεληθεῖς **ἐπαναπροωθῶ** τό παρόν, **εὐληπτότερον** καί **κατανοητότερον**, ἔν τισι σημείοις διεργασάμενος καί ἐπαναπροσφέρων τοῦτο, ἡμῖν τοῖς **Ἐλλογιμωτάτοις** πρωτίστως -παρ' οἷς φοιτοῦντες **μόρφωσιν** καί **παιδείαν** πάντες ἐλάβομεν-, ταῖς **Ἐριτίμοις**, τοῖς **Ἀξιοτίμοις**, καί τοῖς **Ἐπισκόποις** τέλος, ἵνα οὗτοι μάθωσιν, «**τῇ ἐσχάτῃ**» ἐν ταπεινώσει κατά τό τοῦ Κυρίου παράδειγμα θέσει προσβλέποντες (Μρκ.9,35), τῇ τοῦ λαοῦ ὀλοθύμῳ **ἀναγνωρίσει**, «ἐν φόβῳ καί τρόμῳ» (Φιλιπ.2,12) τῇ τοῦ πρώτου τοιαύτη ἀναρρηγνύονται (ἀνάρρησις) καί τῷ **Θρόνῳ** καθίστανται .

Γιάννης Νικολόπουλος

Ἄς μέ παραξηγᾶτε.

Κάτι ὅμως ἄς κρατᾶτε
καί **νά προσεύχεστε** γιά μέ
ὅταν ΔΕΝ μ' ἀγαπᾶτε.

Τότε θά σκάη ὁ Διάβολος!!!

Μήν τό ὑποτιμᾶτε;
Σάν λιγοστεύει ἡ ἔχθρα σας
ἄφρίζει αὐτός, λυπᾶται.

***

Πόσες φορές ἀλήθεια, δέν ἔτυχε νά ἐρωτηθοῦμε -καί ἀπό χαρακτηριζομένους ὡς ὠρίμους χριστιανούς ἀκόμη-, **ἄν ὁ Χριστός ἔτρωγε, ἔπινε καί μετήρχετο ὅλες τίς ἄλλες φυσιολογικές ἀνάγκες ἑνός ἀνθρώπου, ἀκριβῶς ὅπως ὁ καθένας ἐξ ἡμῶν.**

Ἄς ξεκαθαρίσουμε μέ λεπτότητα, ὥστε νά ἐννοήσωμε -ἐπί τέλους- τό θέμα, διαθέτοντας ὅμως ὅλη μας τήν προσοχήν.

Ἄς σοβαρευτοῦμε πραγματικά ὅλοι, καί ἄς μελετήσουμε πρωτίστως ὑπεύθυνα τά κάτωθι ἐκ τῆς Γραφῆς, καί κατόπιν ἄς προχωρήσουμε νά ἀσχοληθοῦμε γιά νά βγάλουμε τά συμπεράσματά μας γύρω ἀπό τά ὡς ἄνω, πού ἀπασχολοῦν τήν περιέργεια πολλῶν.

[«**Ὁ ὠραῖος κάλλει παρά πάντας βροτούς Κύριος**» (Ἐγκώμια, Ἀκολουθίας Μ.Παρασκευῆς) , δηλαδή ὁ πῶς τέλεια **αὐτοκατασκευασμένος** καί **πῶς εὖμορφος ἄνθρωπος** πάνω στή γῆ, τύφλα νά ἔχη τό «**καλός κάγαθός**» στήν ἀρίστην κατάστασιν, τῶν ἀρχαίων μας Προγόνων.

Ὁ θέσας πάντας τούς νόμους πού ἐπηρεάζουν καί διά τῶν ὁποίων λειτουργεῖ τό σύμπαν ὀλόκληρο, ἀλλά καί ὅλος ὁ ζωϊκός καί φυτικός κόσμος (**πανίδα** καί **χλωρίδα**) καί πάνω ἀπ' ὅλα (καί) αὐτός ὁ ἄνθρωπος· πού στόν πρῶτον ἐξ αὐτῶν τόν Ἀδάμ, **ἀρχετύπως** ἔδωκε τό δικό Του σχῆμα διά τοῦ ὁποίου (καί) Αὐτός, **σαρκωθείς** ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Θεοτόκου διά Πνεύματος ἁγίου, **ἐνηνθρώπησε**· γενικά ρύθμισε πῶς θά λειτουργῇ ὁ μακρόκοσμος καί ὁ μικρόκοσμος, ὅπως σήμερα ἐκφράζεται ἡ σχέσιν ἔχουσα μέ αὐτά ἐκάστη ἐπιστήμη ξεχωριστά.

Ὁ ἐνανθρωπήσας, ἵνα καθ' ὅλον τόν βίον αὐτοῦ «**βρῶμα ἔχη τό νά ποιῇ τό ἔργον πού παρέλαβε παρά τοῦ Πατρὸς του ἵνα ἐπιτελέσῃ, ἐλθὼν ἐπὶ τῆς γῆς**» (Ἰωάν.4,34).

Ὁ νυχθημερόν ἀγρυπνῶν, προσευχόμενος καί νηστεύων, διδάξας ὅτι «**τό γένος τῶν δαιμόνων δέν ἐξέρχεται εἰ μή ἐν προσευχῇ καί νηστείᾳ**» (Μάρκ.9,29), τοῦτο ἐφαρμόζων πρῶτος, ἔργον -σύν τοῖς ἄλλοις- ἔχων ἐπὶ τῆς γῆς «**ἵνα καταργήσῃ-λύσῃ τά ἔργα τοῦ διαβόλου**» (Α' Ἰωάν.3,8).

Ὁ ψηλαφηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ, «**οἰκονομικῶς μή εὐρεθεὶς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων**» τήν πρώτη φορά, καί ἀκούσας τό «**Ὅτι ἐώρακάς με πεπίστευκας, μακάριοι οἱ μή ἰδόντες καί πιστεύσαντες**» (Ἰωάν.20,29).

Ὅταν ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης λέγει ὅτι, «**ἂν καταπιανόμεουν νά καταγράψω ὅλα τά περί Ἰησοῦ, θά ἔγραφα τόσα βιβλία πού δέν θά τά χώραγε ὅλος ὁ κόσμος**» (Ἰωάν.21,26).

Ἄν «**ἡ ὄνος γνωρίζει τή φάτνη της καί τό βόδι τό σταῦλο του**» . Ἄν γιά «**κάθε ἄλεποῦ ἔχει μεριμνήσει νά ἔχη τή φωλιά της**» (Μρκ.8,20 / Λκ.9,58), κι' Αὐτός «**δέν εἶχε ποῦ νά γύρη τήν Τιμία Κεφαλήν Του**» (Μτθ.8,20), κι' ἐσύ κι' ἐγώ, ρέ τιποτένιε με, κι' ὅλοι μαζί μέ φτηνή καί ἀπαίσια ἀναξιοπρέπεια, μέ αὐθάδεια, μέ ἔλλειψη στοιχειώδους προσωπικῆς ἀγωγῆς, μέ ἀγένεια καί τόση ἀγνωμοσύνη, ἀνευλάβεια καί ἀσέβεια, / ψαχνόμαστε νά βροῦμε μέ τή στενή μας τή φαντασία, ἂν ὁ ρυθμιστής τῆς πέψεως καί τῆς διεργασίας τῶν ἐντέρων καί τῆς ἀφοδεύσεως πάντων τῶν ὀργανισμῶν -ζῶων καί ἀνθρώπων-, ἐξηρτάτο ἢ ἐπροβληματίζετο καί Οὗτος ἀπ' αὐτά! Αὐτός, πού καί μετὰ τήν ἀνάστασι, μέ τό

ἀναστημένο ναί, τό πνευματικό Του σῶμα, «**λαβών, ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἔφαγεν, ἀπό ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος καί ἀπό μελισσίου κηρίου**» (Λουκ.24,42)! Μόνο πού δέν ἦταν ἐκεῖ ἡ περιέργειά μας, νά ρωτήση Τόν, «**ἐκ τοῦ μηδενός ποιήσαντά τά πάντα καί εἰς τό εἶναι παραγαγόντα αὐτά**» (Εὐχή Εὐχελαίου) ἀναστημένον Δημιουργόν, «**Ποῦ τό ἔβαλες, Κύριε, τό ψάρι καί τό μέλι;** Ἔχεις τώρα **στομάχι;** Θά τά χωνεύσης; Θά ἀποχωρήσης κάπου νά τά ἀφήσης ἐπί τῆς γῆς; (ἄπαγε τῆς βλασφημίας!), ἢ θά τά πάρης μαζί σου στόν οὐρανό **ὡς ψάρι καί μέλι,** νά πᾶς κι' ἐσύ ἐκεῖ «**νά τρατάρης**»; Ἐκεῖ εἶπες **δέν περνάει τίποτε τό ὑλικό.** Θά τά μεταβάλῃς (ὀρθοδόξως), θά τά μεταποιήσης-μεταστοιχειώσης (προτεσταντικῶς καί ρωμαιοκαθολικῶς) καί θά τά εἰσαγάγῃς ἐκεῖσε, μετά τήν Ἀνάληψή σου; Τί θ' ἀπογίνῃ;

Πολύ δέν **παρατράβηξε** τό πρᾶμα; **Πῶς** νά μή παρατραβάῃ, ὅταν τό κατάντημα καί ἡ ἠλιθιότης ἀνθρώπων σκεπτομένων τόσο πεζά, βαστᾶ αἰῶνες!!! **Μιά** λεξούλα εἶναι. **ΠΙΣΤΙΣ!** «**Μακάριοι οἱ μή ἰδόντες καί πιστεύσαντες**» (Ἰωάν.20,29). Τό εἶπε ξεκάθαρα. Πᾶσα ἄλλη πολυπραγμοσύνη, ἐκζήτησις καί ἐμβάθυνσις ἐπί τῶν ἀδιαβλήτων φυσικῶν παθῶν τοῦ Χριστοῦ, καθίσταται **ἀνίερη καί βλάσφημη, βέβηλη σχολαστικότητα,** ἀπάδουσα, ὄχι μόνον εἰς πιστούς Χριστιανούς, ἀλλά καί εἰς ἀπλούς κοινούς θνητούς, πλήν φυσιολογικούς καί καλλιεργημένους στοιχειωδῶς ἀνθρώπους! Καί τοῦτο ἔτι **προσοχῆς** ἄξιον. Πρός **ἀνευδεῆ** καί **ἀνεπιρέαστον** Θεόν τρεπόμενα-ἀποτεινόμενα, **εἰς τούς ἰδίους** ταῦτα ἐπιστρέφουσιν. Πρός τί; **Εἰς ἑαυτῶν ὄνειδος καί κατασχύνῃν!**

Αὐτός πού «**ἐπάτασσε μέ ἀορασία**» (Δευτερ. 28,28 / Δ'Βασιλ.6,18 / Σοφ.Σολ.19,17 / Β'Μακαβ.10,30 / Ἡσαϊ.59,10 / Γενεσ .19,11), δέν θά ἠδύνατο νά «**ἐποίει ἀμερίμους τούς μαθητάς καί τόν κόσμον**» (Α'κορ.7,32) περί ταῦτα μὲν· ἀλλά καί νά εὔρισκε τρόπο ἐπιλύσεως τοῦ ἀδιαβλήτου τούτου φυσικοῦ πάθους, ὅπως καλεῖ αὐτά ἡ δογματική τῆς Ἐκκλησίας μας, καί θά ἐξετάσωμε παρακάτω; Ἀστεῖα πράματα. «**Παρά τῷ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστί**» (Μρκ.10,27). «**Οὐκ ἀδυνατήση παρά τῷ Θεῷ πᾶν ρῆμα**» (Λουκ.1,37).] Προχωροῦμε.

Πρῶτον, **ὁ αἰδιος** (ὁ ἄνευ ἀρχῆς-ἐκκινήσεως χρονικῆς) **Θεός Δημιουργός,** **ὁ** ποιήσας τά πάντα («**δι' οὗ τά πάντα ἐγένετο**») (Σύμβολον τῆς Πίστεως), **ἐκτός τῆς ἀμαρτίας καί τῆς φθορᾶς** ἦτοι **τοῦ θανάτου,** τά ὅποια εἰσῆλθον εἰς τόν κόσμον ἐξ αἰτίας τῆς πώσεως καί τῆς ἀμαρτίας μας, «**φθόνῳ καί ἀπάτη τοῦ διαβόλου**» (Ἀκολουθία Ἰ.εὐχελαίου), εἶναι καί «**ὁ κυριεύων τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου!**» (Ρωμ.14,9) / Ἀπόδειξις, ὅτι διὰ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου Του-ἐκουσίας

Θυσίας Του ἐπί τοῦ Σταυροῦ, ἐνίκησε καί καθεῖλε, «κατήργησε τόν τό κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τόν διάβολον» (Ἐβρ.2,14), «..ἔποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, ὁ Κύριος πατήσας τῷ θανάτῳ τόν θάνατον, πρωτότοκος τῶν νεκρῶν γενόμενος, ἐκ κοιλίας ἁδου ρυόμενος ἡμᾶς ...» (Ἀπολυτίκιον Γ' Ἦχου).

«Καταργῶ» σημαίνει, θέτω ἐκτός ἐνεργείας κάποιον, πού ὑπάρχει μὲν, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νά ἐνεργῇ ὡς ἀπόλυτος κυρίαρχος καί ἐξουσιαστής πλέον, ἔχων περιορισμένην δύναμιν, καί ἄς ἐξακολουθεῖ νά ὀνομάζεται «**Κοσμοκράτωρ καί ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου**» (Ἐφεσ.6,12) τῆ ἀνοχῆ τοῦ Νικητοῦ Χριστοῦ, «μέχρις νά ἔρθῃ τό τέλος, ὅταν παραδῶ τήν βασιλείαν τῷ Θεῷ καί Πατρί ὁ Υἱός, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχήν καί πᾶσαν ἐξουσίαν καί δύναμιν (ἐννοεῖται καί τοῦ Διαβόλου ἢ τελική κατάργησις πάσης ἀρχῆς, ἐξουσίας καί δυνάμεως του, ἕως ἐδῶ θά τοῦ ἐπιτρέπῃ κάποια δύναμη)» (Α' Κορ.15,24). «**Δεῖ γάρ αὐτόν (τόν Υἱόν) βασιλεύειν ἄχρις οὔ ἄν θῆ πάντας τοὺς ἐχθρούς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἔσχατος ἐχθρός καταργεῖται ὁ θάνατος· πάντα γάρ θά τά ὑποτάξῃ ὑπὸ τοὺς πόδας του. ὅταν δέ θά πῆ ὅτι τά πάντα ἔχουν ὑποταγή, εἶναι φανερό, ἐκτός Ἐκείνου πού στάθηκε δυνατός καί ἔδωκε τήν διαταγήν, δηλαδή τόν Θεόν Πατέρα, νά ὑποταγοῦν στόν Υἱόν τά πάντα. Ὅταν δέ ὑποταχθοῦν σ' αὐτόν τόν Υἱόν τά πάντα, τότε καί αὐτός ὁ Υἱός ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τά πάντα Πατρί, ἵνα ἦ ὁ Θεός τά πάντα ἐν πᾶσι**» (Α' Κορ.15,25-28).

Φέρων «χοϊκόν» ἢ ἄλλως «**ψυχικόν**» σῶμα ὁ ἄνθρωπος (Α' Κορ.15,44) [πού ἡ ψυχὴ ἐμποτίζει καί περιέχει τό σῶμα, καί ὄχι ὅτι ἡ ψυχὴ -κατά τήν γνώμην τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων- ἐκατώκει ἐντός τοῦ σώματος, ὡς εἰς δοχεῖον-κατοικητήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νά ἀπελευθερωθῆ (ἡ ψυχὴ) παντί τρόπῳ, διά τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ (τοῦ σώματος) ἔστω καί διά καταχρήσεων καί τῆς ἀσώτου βιοτῆς], πρέπει τοῦτο νά «**σπαρῆ**» (Α' Κορ.15,36-37), ἤτοι νά «**ταφῆ ἐν τῇ γῆ**», νά διαλυθῆ «**εἰς τά ἐξ ὧν συνετέθη**», νά ξαναγίνῃ χῶμα-τό «χοϊκό» (Α' Κορ.15,36), διά νά βλαστήσῃ δηλαδή νά λάβῃ σῶμα «**πνευματικόν**» (Α' Κορ.15,44). Διότι, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐναλίω-ἰχθύων, τῶν ἐρπετῶν, τῶν θηρίων καί τῶν πετεινῶν τά ὁποία ἔχουν ἰδικήν τους, ξεχωριστήν σάρκα, / ἢ **σὰρξ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διαφορετικὴ ὄλων τῶν ὡς ἄνω** (Α' Κορ.15,39).

Ἐπίσης, ἔχουμε **σώματα ἐπουράνια** ἦτοι τά τῶν **ἀγγέλων** (Α΄Κορ.15,40), καί σώματα **ἐπίγεια** (αὐτόθι). **Δύο εἰδῶν** ταῦτα (τά ἐπίγεια) τοῦ **ἀνθρώπου** καί τῶν **κτηνῶν**, καθ' ὅσον, **«οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτή σὰρξ, ἀλλά ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δέ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δέ ἰχθύων, ἄλλη δέ πετεινῶν»** (Α΄Κορ.15,39). Καί ἄλλη ἡ δόξα τῶν **ἐπουρανίων** ἦτοι τῶν **ἀγγέλων**, καί ἄλλη ἡ δόξα τῶν **ἐπιγείων** ἦτοι τῶν **ἀνθρώπων** (Α΄Κορ.15,40), παραλειπομένων τῶν κτηνῶν, ἰχθύων, πετεινῶν **μή ἔχόντων ψυχήν**, ἀλλ' ἀπλῶς ζωὴν καί ὕπαρξιν, εἰς διακονίαν-ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρώπου, διασκέδασιν ἢ καί διατροφήν ἀπό Θεοῦ δημιουργηθέντα καί παραχωρηθέντα . **«Ἄλλη δόξα ἡλίου, καί ἄλλη δόξα σελήνης, καί ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστήρ γάρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ»** (Α΄Κορ.15,41).

«Οὕτω καί ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. ἔστι σῶμα ψυχικόν, καί ἔστι σῶμα πνευματικόν» (Α΄Κορ.15,42-44).

Τὴν μεγίστη προσοχὴ σας ἐπικαλοῦμαι τά νῦν.

«Σῶμα πνευματικόν» ἀναφέρων καί σημειῶν ἐνταῦθα ὁ Παῦλος (Α΄Κορ.15,44) δέν ἐννοεῖ σέ καμιά περίπτωση σῶμα ἀγγέλου ἢ ὅ,τι ἄλλο «πνευματῶδες», ὑποκατάστατο ὁποιασδήποτε ἄλλης φαντασιώδους ὑπάρξεως, εἰ μή μόνον καί ἐν ἀπολύτῳ ἐννοίᾳ τό ἄυλο, τό **«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ»** σῶμα, διὰ τοῦ ὁποίου **αἰδίως τό Δεύτερο Πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱός καί Λόγος** παρέδρευε καί αἰεὶ παρεδρεύει καί **ἀκαταπαύστως ἴσταται** παρά τῷ Πατρὶ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, δι' οὗ (σώματος πνευματικοῦ) ἐνηθρόπησε **σαρκωθείς καί ἀναστραφείς ἡμᾶς ὡς Ἐμμανουήλ!** Ἄς ἔχωμεν πάντοτε εὔκαιρο καί ἄς ἀνασύρωμεν εἰς τὴν μνήμη μας τό **Ἕμνολογικόν:** **«Ἐν Τάφῳ** σωματικῶς, **ἐν Ἄδῃ** μετὰ ψυχῆς ὡς Θεός, **ἐν Παραδείσῳ** δέ μετὰ Ληστοῦ, καί **ἐν Θρόνῳ** ὑπῆρχες Χριστέ, μετὰ Πατρός καί Πνεύματος, πάντα πληρῶν ὁ ἀπερίγραπτος» (Ὁκτώηχος, Ῥοδὴ α΄ **Ἦχος δ΄** Εἰρμού «Θαλάσσης τό ἐρυθραῖον πέλαγος ...», τρίτο Τροπάριο).

Αὐτό τό «πνευματικόν» σῶμα, πού μ' αὐτό κατέβηκε -τρόπον τινά- **«ἀπό τόν τρίτον οὐρανόν** πού ἠρπάγη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί ἐκεῖ εἶδε καί ἄκουσε **ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξόν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι»** (Β΄Κορ.12,2-4), καίτοι ἐφόρεσε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα, **κατὰ πάντα γενόμενος ἄνθρωπος** -ἐκτός ἁμαρτίας- μέ τὴν ἔνωσιν Του, αὐτό τό **«θεανδρικό** (πλέον) σῶμα μηδαμῶς

ὑπέμεινε κάποια μετα-τροπή, ἢ **φυρμόν** (ἀνακάτεμα), ἢ **διαίρεσιν** (διαχωρισμόν) μετά τόν Πανσεβάσμιον Τόκον Αὐτοῦ ἀπό τήν Ἀειπάρθενόν Μητέρα Του Θεοτόκον Μαρίαν, ἀλλ' ἑκατέρας **οὐσίας** (θείας καί ἀνθρωπίνης) τήν ἰδιότητα, **σῶαν** (ἀκεραίαν) διεφύλαξεν, ἦτοι «**ἀσύγχυτον καί ἀδιαίρετον**» (Θεοτοκίον Γ' Ἦχου, Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου).

Ἀκόμα κάτι, γιά νά γίνη πιό ἐμπεδωμένο. «**Ὁ Βασιλεύς τῶν οὐρανῶν, διά φιλανθρωπίαν ἐπί τῆς γῆς ὀφθείς καί συναναστραφείς· ἐκ Παρθένου γάρ ἀγνῆς σάρκα προσλαβόμενος, καί ἐκ ταύτης (τῆς Παρθένου) προελθὼν μετά τῆς προσλήψεως** (τῆς σαρκός), / **εἷς ἔστιν Υἱός, διπλοῦς τήν φύσιν** (Θεός καί ἄνθρωπος), **ἀλλ' οὐ τήν ὑπόστασιν** (τήν θεϊκὴν), ἦτις ἦτο μὲν ἐντὸς τῆς ψηλαφωμένης ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀλλ' **ὡς θεϊκὴ φύσις παρέμενε μὴ ψηλαφωμένη, ἦτοι ἀναφείς** (δέν πιάνεται μέ τήν ἀφή, ψαῦσις, ἄγγιγμα). **Ὡς ἀνθρωπίνη μόνο φύσις ἐψηλαφάτω**, οὐχί καί ὡς θεϊκὴ. Ὡς θεϊκὴ δέν ἐψηλαφάτω, ἀλλά -τῷ πράγματι- ἐνυπῆρχε καί ἡ θεϊκὴ φύσις μετά τῆς ἀνθρωπίνης, μὴ ψηλαφωμένη ὅμως. Ὑπῆρχαν **μαζὶ ἐνωμένες** ἢ μία μετά τῆς ἄλλης πάντοτε, ἀλλ' **ἀσυγχύτως καί ἀδιαιρέτως**. **Διὸ τέλειον αὐτόν θεόν, καί τέλειον ἄνθρωπον, ἀληθῶς κηρύττοντες, ὁμολογοῦμεν Χριστόν τόν Θεόν ἡμῶν**» (Θεοτοκίον Δ' Ἦχου, Ἑσπερινου τοῦ Σαββάτου), πιστεύοντες ὅτι **ἀσυγχύτως καί ἀδιαιρέτως** -κατά θαυμαστόν καί ἀσύλληπτον εἰς τόν ἀνθρώπινον νοῦν / τρόπον- **ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἦτο ἐγκεκρυμένη καί ἡ θεότης**. Καί ὅτι «**ὁ ἑώρακὼς αὐτόν, ἑώρακε τόν Πατέρα**» (Ἰωάν.14,9), καί τό «**ἐγὼ καί ὁ Πατήρ ἓν ἐσμέν**» (Ἰωάν.10,30), κλπ.

Καί ἔπρεπε νά παραμείνη ἔτσι, ξέχωρη καί ἀκεραία **ἢ ἐξ οὐρανοῦ κατελθοῦσα «πνευματικὴ» φύσις**, ἦτοι τό **σῶμα Του** τό «πνευματικό», μὴ προσμιχθεῖσα μέ τήν χοϊκὴν, ἀνάγκη ἀπαιτουμένη νά πέση κατόπιν πρωτίστως στόν τάφο ὡς **χοϊκὴ**- «ψυχικὴ», καί ὕστερα νά λάβη-νά ἐνδυθῆ τήν «πνευματικὴν», Ποίου; τοῦ Ἑαυτοῦ Του; **Ἄπαγε τῆς βλασφημίας** καί τῆς ἀλλοπροσαλλότητος!!!

Θεὸς Δημιουργὸς Ὦν ὅλων τῶν μελλόντων νά ποιήσῃ καί κατασκευάσῃ, **προγινώσκων τά πάντα** καί τήν «**πτῶσιν**», / ἀνάγκης δημιουργηθησομένης ἐν τῷ βαθυτάτῳ μέλλοντι νά φορέσῃ «**σχῆμα**» νά κατέβῃ δι' αὐτοῦ νά σώσῃ τόν πλασθέντα, ἐξωσθέντα καί πάλιν ἐπανακάμπτοντα καί συμφιλιούμενον ἄνθρωπον, ἐνδύει αὐτόν «**ἀρχετύπως**» μέ **αὐτό τό σχῆμα ἀνθρωπίνου σώματος**, πού καί **Αὐτός** (πρό δημιουργίας τοῦ Ἀδάμ, προθύστερα) προεξελέξατο ἐν τῷ νοῖ καί

προδιάλεξε και προαπεφάσισε, με αυτό το σωματικό σχήμα-μορφή να σαρκωθῆ και να ἐνανθρωπήσῃ, ὅταν θά ἔφτανε ἡ ὥρα, «τό πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ.4,4).

Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, ὡς «χοϊκοί» - «ψυχικοί» πρέπει να τηρήσωμεν ὠρισμένας προϋποθέσεις, καθότι «σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομησαὶ οὐ δύνανται» (Α΄Κορ.15,50), καὶ «δεῖ γὰρ τό φθαρτόν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τό θνητόν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν» (Α΄Κορ.15,53).

Τοῦ Κυρίου, ἔχοντος-φέροντος τό «πνευματικόν» σῶμα -τό τῆς θεότητος λέγω καὶ ἐννοῶ- διαρκῶς καὶ μονίμως, / φορέσαντος καὶ τό ἀνθρώπινον σῶμα, τό «χοϊκόν» ἢ «ψυχικόν», τό δανεισθέν ἀπό τῆς Μητρός Του Θεοτόκου Μαρίας, πλήν (ἐπαναλαμβάνω) ἀσυγγύτως καὶ ἀδιδαιρέτως φέρων ταῦτα· προβάλλεται λογικόν -ἐκ πρώτης ὄψεως- ὑπό πολλῶν τό ἐρώτημα, εἶχε ἀνθρώπινες «ἀδυναμίες» καὶ «πάθη» καὶ «ἀνάγκες» ὁ Κύριος καὶ Θεός μας, καὶ μέχρι ποίου βαθμοῦ ἐπιτρέπεται νά ἐρευνᾶται τό θέμα, οὐχί περιέργως, ἀναγῶγως, εὐτελῶς, βλασφημῶς καὶ ἀνιέρως· ἀλλ' ἵνα θαυμάσωμεν, προσκυνήσωμεν τό μυστήριον, εὐλαβούμενοι τήν ἱερότητα αὐτοῦ, καὶ καλλιεργούμενοι πάντες, ὡς Τωβίτ προέτρεπε τόν υἱόν αὐτοῦ Τωβίαν «νά προσέχη τήν κάθε κίνηση καὶ τήν κάθε συμπεριφορά του ἀνά πᾶσαν στιγμήν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἀποχωρῆ διά τούς τελείως προσωπικούς του λόγους· ναὶ καὶ ἐκεῖ νά σέβεται τόν ἑαυτόν του, διότι τόν βλέπει ὁ Θεός». (Τωβίτ 4,14-15 & 4,21) Ἔτσι νά καλλιεργοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἑαυτούς, μή περιεργαζόμενοι, ἀλλά ὑποκλινόμενοι ταπεινῶς, ἔμπροσθεν τῶν μεγαλείων καὶ τοῦ βάθους τῆς σοφίας μέ τήν ὁποίαν ἔπλασεν ὁ Θεός Δημιουργός τόν κόσμον, νά λειτουργῆ μέ νόμους πού ἐγκλείουν τέτοιες λεπτομέρειες, πού εἶναι ἀδύνατον νά ἐγγίση καὶ νά παρακολουθήσῃ ὁ πεπερασμένος ἀνθρώπινος νοῦς μας, τή στιγμή πού «τό θεῖον εἶναι ἄπειρον καὶ ἀκατάληπτον, καὶ τοῦτο μόνον αὐτοῦ (ἐστί) καταληπτόν, ἢ ἀπειρία καὶ ἢ ἀκαταληψία» κατά τόν πρῶτον καὶ μέγα Δογματολόγον τῆς Ἐκκλησίας μας, τόν Ἱερὸν Ἰωάννην τόν Δαμασκηνόν.

Ν' ἀρχίσω κι' ἐγώ -πρὶν ἀπό δογματικῆς πλευρᾶς ἐξετάσωμε τό θέμα- μέ δυό ἀπλά ἐρωτηματάκια πρὸς τούς ἑαυτούς μας, γιά νά καταλάβουμε σέ πῶς πνευματικό ἐπίπεδο ἔχουμε μόλις ἀνέλθει, πόσο ἄμοιροι Γραφῆς οἱ περισσότεροι εἴμεθα καὶ πόσο χοντροκομμένοι καὶ ἀκαλλιέργητοι συλλαμβανόμεθα-κρινόμεθα!

Όταν τό Πνεῦμα τό ἅγιο μᾶς εἰσάγει ἐν τῇ Βίβλῳ τῆς ζωῆς σέ τέτοιες καί τόσες λεπτομέρειες, «**μέχρι τρόπου καλῆς συμπεριφορᾶς ὅταν καλούμεθα σέ γεῦμα-τράπεζαν**» (Σοφ. Σειρ.31,16-22), ἀλλά καί **γιά τήν διασφάλισιν τῆς ὑγείας** (ἴδιο 31^ο κεφ. Σοφ.Σειρ.στίχ.22, μεγάλη προσοχή). Ὅταν ἐξαντλήται **σέ δογματική** -ἐπιτρέψατέ μου τήν ἔκφρασιν- **τουαλέττας!!** (πρβλ. συμβουλές Τωβίτ πρὸς τόν υἱόν αὐτοῦ Τωβία, ἔ.ἁ.). Ὅταν εὐρισκώμεθα ἐνώπιον **φυσικῶν** -ἔστω, ἀπλουστάτων ἀκόμη- **νόμων, καί μένουμε ἐνεοί, ἔκπληκτοι καί κατάπληκτοι, ἀρκούμενοι σ' ἐκεῖνο τό στεραιότυπο Ψαλμικό «μέγας εἶ Κύριε καί θαυμαστά τά ἔργα σου, καί οὐδείς λόγος ἐξαρκέσει πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων Σου»** (Εὐχή Μυστηρίου Ἰ. Βαπτίσματος), ἢ ἐκεῖνο τό **«ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα Σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας, γέμισε ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀπό δικά σου ἔργα-κτίσματα»** (Ψαλ.103,24) σηκώνοντας ψηλά τά χέρια καί μένοντας μέ ὀρθάνοιχτα τά μάτια! **Ποῦ** πᾶμε καί τί ψάχνουμε τώρα δηλαδή, τά **μικρόβια** τά ἀφανῆ **νά σηκώσουμε ἀνάστημα** καί **νά ρωτήσουμε πλάι τόν ἐλέφанта**, ἄν ὑπάρχη καί πόσο **βάρος** ἔχη; Ἀφοῦ **ἀπαξιοῖ** **νά ἔχη τήν ὅποια** ἐπαφή μαζί μας, μέ τό **κάθε** μικροβιάκι ξεχωριστά, **ποιά** συζήτηση καί σύγκριση **νά κάνη;** **Δέν** τοῦ φτάνει πού τό ἀνέχεται σέ τόση καί μέ τόση σμικρότητα καί ἀφάνεια **νά διατηρῆται κάπου, ὡς ἀμελητέα ὑπαρξη!** / Ἄλλο ἐν τῇ σοφίᾳ του γιατί τό δημιούργησε καί ὅτι καί αὐτό ἔχει **νά παίξῃ κάποιον ρόλο** καί **νά ἐπιτελέσῃ ἕνα προορισμό** μέσα στήν φύση, ἐφ' ὅσον ὁ Θεός δέν ἔπλασε τίποτε παραπανήσιο καί χωρίς σκοπό καί προορισμό! Ἀνθρωπίνως γιά **νά συνέλθουμε καί προσγειωθοῦμε λίγο τό ἀπολυτοποιῶ καί τό γενικεύω τό θέμα.** Σέ **11.000 μέτρα ὑπό τήν ἐπιφάνειαν τοῦ ὠκεανοῦ, μέσα σέ βράχο** συντηρεῖ στή ζωή **ἕνα σκουλήκι** πού τόν **δοξολογεῖ ὡς δημιουργό!** Καί εἶναι **τό φυσικό του περιβάλλον** ἐκείνου ἐκεῖ, τοῦ πτηνοῦ στόν ἀέρα **νά πετᾷ** καί τοῦ ἀνθρώπου στή γῆ **μέ δύο πόδια ὀρθιος** **νά περπατᾷ,** ἄνω **νά θρώσκη ἄνθρωπος ὢν,** καί μή βοσκηματώδης ὑπαρξις καταντῶν, ἐπιθυμῶν ὡς ὁ Ναβουχοδονόσωρ, πληγεῖς ἐξ ὑπερμέτρου **ἀλαζονείας** καί ἐκ **«Λυκανθρωπίας»** νοσήσας (ἦτοι ἔχων τό αἴσθημα ὅτι εἶναι ζῶον καί δὴ λύκος), **στηριζόμενος- συνσυρόμενος καί ὑπό τῶν χειρῶν βοηθούμενος,** ἦτοι **«ὡσάν ἐπί τεσσάρων ποδῶν»** βαδίζων (παλίμπαις, μπουσουλῶν), **χόρτον τρώγων** καί **δρόσον ἀπό χόρτων λείχων** **νά διατηρῆται εἰς τήν ζωήν!**

Τί κρῖμα, ὁ **«βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένος»** (Ἐβρ.2,9) καί οὕτω πλασθεῖς ἄνθρωπος, ὁ **«δόξη καί τιμῇ ἐστεφανωμένος παρά Θεοῦ, ὑπό κάτω τῶν ποδῶν τούτου ὑποτάξαντος τά πάντα Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ»** (Ἐβρ.2,7-8), **«ἐν**

τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλ.48.13).

Ὁ ἑαυτοῦ κρατῶν ἄνθρωπος (ὁ αὐτοσυγκράτητος), σῶφρων ὑπάρχων, «νοῦν Χριστοῦ ἔχων» (Α΄ κορ.2,16) καὶ διατηρῶν τοῦτον ἐν ἑαυτῷ, ὁ «ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ κατεργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν» (Φιλιπ.2,12)· εὐρίσκεται πάντοτε «ἐργαζόμενος καὶ μὴ περιεργζόμενος» (Β΄ Θεσ.3,11), μὴ ἔχων περιθώρια χρόνου ὁ νοῦς του νὰ περιτρέχη καὶ σπαταλᾶται-δαπανᾶται εἰς ἄλλας ρηχάς, πεζάς καὶ ἀνωφελεῖς σκέψεις. Παρὰ ταῦτα, ἡ Δογματικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει καὶ ἐπ’ αὐτῶν τῶν θεμάτων λάβει θέσιν ἔχουσα καὶ περὶ αὐτῶν νὰ δώσῃ ἀπαντήσεις, ἀφοῦ κατὰ τὴν διαδρομὴν τῆς Ἱστορίας της ἀνεφάνησαν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι μὲ τὰ ἐρωτήματα, τίς ἀμφιβολίες, ἢ τίς ἀντιθέσεις των, ἐτάραξαν τὴν γαλήνην της, καὶ ἀπαιτήθη καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀκόμη νὰ συγκληθοῦν διὰ ν’ ἀναιρέσουν αἰρετικές δοξασίες, πλάνες καὶ κακοδοξίες, τίς ὁποῖες κατὰ καιροὺς προέβαλαν καὶ ἐστήριξαν οὗτοι.

Ἄς μποῦμε τώρα λίγο, στὰ βαθύτερα νερά τῆς **δογματικῆς** διδασκαλίας τῆς **Ὁρθοδόξως** πιστευούσης **Ἐκκλησίας** μας.

Ἐξ αἰτίας τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης τῶν δύο φύσεων, τῆς **θεότητος** καὶ τῆς **ἀνθρωπότητος**, στή μιά ὑπόσταση τοῦ Λόγου, ὁ ἴδιος ὁ Χριστός εἶναι πάντοτε πού ἐνεργεῖ καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὑπάρχει ἡ ταυτότητα τῆς μιᾶς ὑπόστασης καὶ ἡ περιχώρηση τῶν δύο φύσεων, γι’ αὐτό ὁ Χριστός δέν ἐνεργεῖ μεμονωμένα πότε τὰ ἀνθρώπινα ὡς ἄνθρωπος καὶ πότε τὰ θεῖα ὡς Θεός, ἀλλὰ τὰ ἀνθρώπινα ἐνεργεῖ ὡς ἄνθρωπος καὶ Θεός, καὶ τὰ θεῖα ὡς Θεός καὶ ἄνθρωπος. Αὐτὴ λοιπόν ἡ ταυτότητα τῆς μιᾶς ὑπόστασης σέ κάθε πράξη, ἀνθρώπινη ἢ θεία, συντελεῖ, ὥστε ἡ μία φύση νὰ «ἀντιδίδῃ» στήν ἄλλη τὰ δικά της γνωρίσματα. Ἔτσι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός εἶναι Θεός καὶ ἄνθρωπος, ἄκτιστος καὶ κτιστός, ἀπαθής καὶ παθητός· καὶ οἱ πράξεις του πάντοτε εἴτε εἶναι ὑψηλές εἴτε ταπεινές γίνονται ἀπὸ τὸν ἴδιο. Τοῦτο λέγεται **ἀντίδοση ἢ κοινοποίηση τῶν ἰδιωμάτων**. Ποτέ λοιπόν δέν πρέπει νὰ λέμε πὼς στό σταυρό **ἔπαθε** ἡ ἀνθρώπινη φύση, ἀλλὰ **ὁ Λόγος ἢ ὁ Χριστός κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα**· οὔτε νὰ λέμε ὅτι ἡ φύση τοῦ Λόγου **ἔπαθε** κατὰ σάρκα, ἀλλὰ **ὁ Χριστός ἔπαθε κατὰ τὴν σάρκα**. Ὁ Μέγιστος τῶν Δογματολόγων Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέγει, «**Ὅτι μὲν οὖν ἡ φύσις τοῦ Λόγου ἐσαρκώθη ἤτοι ἠνώθη σαρκί, εἴρηται. Φύσιν δέ τοῦ Λόγου παθοῦσαν σαρκί οὐδέπω καὶ νῦν ἀκηκόαμεν, Χριστόν δέ παθόντα σαρκί ἐδιδάχθημεν**».

Ένας είναι πάντοτε ὁ Χριστός, πού κάνει τά θεῖα καί τά ἀνθρώπινα ὁ ἴδιος, ἐξ αἰτίας τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης τῶν δύο φύσεων καί τῆς ταυτότητας τῆς μίας ὑπόστασης. Ὅλη ἡ λατρεία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, σ' ὅλα σχεδόν τά λειτουργικά κείμενα, τούς ὕμνους καί τίς εὐχές, ὡς πρὸς τό χριστολογικό δόγμα ἐκφράζει τούτη τὴν ταυτότητα τῆς **μῆς ὑπόστασης τοῦ Χριστοῦ**.

Τό κατανυκτικό ἐκεῖνο ἀντίφωνο τῆς Μ. Παρασκευῆς μέ μιά συγκλονιστική διαβεβαίωση μᾶς λέει ἀπερίφραστα πὼς στό σταυρό ὑψώνεται ὁ δημιουργός τοῦ κόσμου, πού δέν εἶναι ἄλλος παρά ὁ σαρκωμένος Λόγος: **«Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας»**. Πῶς ὅμως μπορεῖ νά διανοηθῆ κανεὶς ὅτι οἱ σταυρωταὶ μπόρεσαν καί συνέλαβαν τό δημιουργό τοῦ κόσμου καί τὸν κρέμασαν στό σταυρό; Σίγουρα κάτι τέτοιο εἶναι ἀδιανόητο. «Ὡστόσο ἐξ αἰτίας τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης τῶν δύο φύσεων καί τῆς ταυτότητας τῆς μῆς ὑπόστασης ἔχει γίνει πραγματικότητα. **Ὁ Χριστός ὁ σαρκωμένος Λόγος εἶναι ἐκεῖνος πού κρεμάστηκε πάνω στό σταυρό καί ἔπαθε κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα**. Οὔτε ἡ θεότητα ἔπαθε (γιατί εἶναι ἀπαθής) οὔτε ἡ ἀνθρωπότητα μόνη (γιατί εἶναι ἐνωμένη ὑποστατικά μέ τὴν θεότητα τοῦ Λόγου), ἀλλά **ἔπαθε ὁ ἴδιος ὁ Λόγος, «ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας» κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, δηλαδή σαρκί**. **«Ὅτι καί Χριστός ἄπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι...»** (Α΄ Πέτρ.3,18). Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ εἰκόνα πού παρουσιάζει ὀλόκληρη ἡ λατρευτικὴ παράδοση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, μιά καί ἐκφράζει κατὰ βιωμένο καί σαρκωμένο τρόπο τὴν δογματικὴν διδασκαλία. Τό ἴδιο βεβαίως συμβαίνει καί σ' ὅλες τίς ἄλλες μορφές τέχνης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία δέν ἔχει ἀσχοληθεῖ μέ τό θέμα τῆς πανταχοῦ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ σωματικῶς. Ἡ πανταχοῦ παρουσία εἶναι ἰδιότητα τῆς θεότητας κατὰ τὴν φυσικὴ τῆς κατάσταση. Ὁ σαρκωμένος Λόγος εἶναι πανταχοῦ παρών, ἀλλά φυσικά ὄχι κατὰ τὴν σάρκα· τό σωστό εἶναι νά ποῦμε κατὰ τὴν θεότητα, ἐνῶ πάσχει κατὰ τὴν σάρκα. (Δογματικὴ). Κατὰ τό δόγμα τῆς ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς δέν εἶναι πανταχοῦ παρών σωματικῶς, ἀλλά περιορίζεται σωματικῶς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Πιστεύων ὁ Λούθηρος καί ἀσπαζομένη τοῦτο καί ἡ ρωμαιοκαθολικὴ θεολογία ὅτι δηλαδή ὁ Χριστός εἶναι πανταχοῦ παρών σωματικῶς (ubiquitas), ἀπορρίπτει τὴν μετουσίωση καί δέχεται πὼς στό μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας, ὅταν τελεσιουργεῖται

βρίσκεται πραγματικά ο ίδιος ο Χριστός ΣΩΜΑΤΙΚΩΣ! Η άποψη αυτή βεβαίως ούτε τή μετουσίωση (από πλευράς των) αναγνωρίζει, ούτε και τή μεταβολή τῶν Δώρων κατά τήν ὀρθόδοξη θεολογία. Παραμένει μιά άποψη στά πρότυπα τῆς προτεσταντικῆς καί τῆς ρωμαιοκαθολικῆς θεολογίας καί στά πλαίσια τῶν γνωστῶν ἀντιθέσεων. Δέν ἔγινε ἐκ μέρους των μιά ριζική ἀναθεώρηση ἢ προσέγγιση τῶν ὀρθοδόξων ἀπόψεων.

Ἡ ὑποστατική ἔνωση τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ ἔχει ὡς ἄμεση συνέπεια τήν ἀναμαρτησία του. Τοῦτο ὅμως σημαίνει πῶς ὁ Χριστός εἶναι ἄφθαρτος καί ἅγιος καί κατά τήν ἀνθρωπότητα. Ἐπομένως ἡ τελειότητα τούτη δέν εἶναι ἠθική μά ὄντολογική. Ἡ ἀμαρτία ἄλλωστε, κατά τήν ὀρθόδοξη θεολογία, εἶναι κατ' ἀρχήν θέμα ὄντολογικό καί ὄχι ἠθικό. Πρόκειται γιά κακή ἀλλοίωση τῆς φύσης, γιά ἀλλοτριώση καί μηδενισμό· ἔπειτα ἀκολουθοῦν οἱ ἠθικές πράξεις πού χαρακτηρίζουν τούτη τήν ἔκπτωση τῆς φύσης. Ὁ Χριστός λοιπόν κατά τήν ἀνθρωπότητα μιά καί εἶναι ἄφθαρτος δέν ὑπόκειται στίς ἀμαρτητικές κλίσεις καί τίς διαβρωτικές πράξεις. Ὅχι μονάχα εἶναι ἀναμάρτητος, δηλαδή ἄφθαρτος καί ἅγιος, ἀλλά καί δεν μπορούσε νά ἀμαρτήσῃ (non potuit peccare), ὅπως ὁ Θεός δέν μπορεῖ νά ἐκπέσῃ ἀπό τό ὄν. Ἡ ἀναμαρτησία λοιπόν εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀγιότητα καί ὄχι μιά ὁποιαδήποτε ἠθική τελειότητα. Ὁ Χριστός δέν εἶναι κατ' ἀρχήν ἠθικό μά ἀπολυτρωτικό καί θεϊκό πρότυπο. Εἶναι λυτρωτής καί σωτήρας, καί ἔπειτα θεμελιωτής ἠθικῆς διδασκαλίας. Μερικές περικοπές τῆς Κ. Διαθήκης εἶναι πολύ χαρακτηριστικές. Στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννη ἡ ἀναμαρτησία συνδέεται κατά αὐτονόητο τρόπο μέ τήν ἀλήθεια. Κανείς δέν μπορεῖ νά ἐλέγξῃ τόν Χριστό γιά θέμα ἀμαρτίας, κατά ρητή ἐπιβεβαίωση δική του. «Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περί ἀμαρτίας;» (Ἰωάν.8,46). Ἐπομένως ἡ διδασκαλία του εἶναι ἀληθινή, καί δέν ἔχουν οἱ ἀπειθεῖς καμιά δικαιολογία γιά τήν ἀπιστία τους. Ἡ ἀναμαρτησία ἐδῶ σαφῶς παρουσιάζεται ὡς ὄντολογική ιδιότητα· εἶναι ἡ ἀλήθεια καί ἡ ἐφαρμογή της. Στήν Α' Ἐπιστολή Πέτρου (2,21-22) ὑπάρχει ἐπίσης μιά ἄκρως ἐνδιαφέρουσα περικοπή. Ὁ Χριστός εἶναι ὑπογραμμός καί ὅλοι ὀφείλουν νά ἀκουλουθήσουν τά ἔχνη του, νά τόν μιμηθοῦν. Τοῦτο στηρίζεται στήν ἀναμαρτησία του, τά πάθη καί τή θυσία του. Ἐδῶ ἡ ἀναμαρτησία συνδέεται μέ τό ἔργο τῆς θυσίας, τά πάθη καί τήν ἀπολύτρωση. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ ἐξάλειψε τίς ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων καί αὐτή ἡ ἴδια τούς θεράπευσε. Μονάχα ἀναμάρτητο ὄν μπορούσε νά ἔχῃ τέτοιες ζωογόνες δυνάμεις καί ιδιότητες. Ἐπομένως καί στό σημεῖο αὐτό ἡ ἀναμαρτησία κατ' ἀρχήν εἶναι ὄντολογική· πρόκειται γιά τήν αὐτάρκη, ἅγια

καί αὐτοδύναμη ζωή. Γι' αὐτό καί μπορεῖ νά ἐπιτελῆ τέτοια θαυμαστά ἔργα στόν κόσμο. **Ἀφθαρσία, ἀγιότητα καί ἀναμαρτησία** εἶναι συνώνυμα πράγματα. **Ὁ Χριστός καί κατά τήν ἀνθρωπότητα εἶναι ἄφθαρτος, ἅγιος καί ἀναμάρτητος.** Μονάχα μιά τέτοια ἀναμαρτησία θά μπορούσε νά ἀγιάση καί νά ἀφθαρτοποιήση τούς ἀνθρώπους (Α΄ Κορ.15,53).

Ὁ Χριστός εἶναι τό κατ' ἀρχήν καί τό κατ' ἐξοχήν ἠθικόν πρότυπον γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα. Καί ἡ ἀναμαρτησία του ἀπλῶς ἀποτελεῖ γιά μᾶς ἕνα ἠθικό παράδειγμα· Ὁ Χριστός δηλαδή ὡς ὑπογραμμός δέν μᾶς θεραπεύει τή φύση οὔτε μᾶς ζωοποιεῖ· αὐτά **τά στοιχεῖα τά ἔχουμε μόνοι μας καί μᾶς ἀρκεῖ ἡ μίμηση τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν του.** Ἀπεναντίας ἡ Ὁρθόδοξη θεολογία ἐπιμένει πῶς ἡ μίμηση τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι συμμετοχή στά «**ἔχνη**», στά «**πάθη**» καί στήν «**ἀνάσταση**» τοῦ **ὑπογραμμοῦ Χριστοῦ** (Α΄ Πέτρ.2,21). Ὁ χριστιανισμός δηλαδή μετέχει σέ μορφές ζωῆς καί πλουτίζει ὄντολογικά. Ἔχει ἀνάγκη ἕναν ἀναμάρτητο μέ ὄντολογική ἔννοια, πού ξέρει καί λέει τήν ἀλήθεια, παθαίνει καί θεραπεύει μέ τή θυσία τά τραύματα τῆς ἀνθρώπινης τραγωδίας. Ἄλλωστε ἕνας χριστιανός προφήτης, πού ζῆ ἀληθινά τούτη τήν ἐμπειρία τῆς ἰατρείας καί τῆς μεταμόρφωσης, θά ἔλεγε μέ πολλή πειστικότητα πῶς ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει πάμπολλα ἠθικά πρότυπα καί δέν θά τῆς χρειαζόταν ἀκόμα ἕνα.

Δογματικό πρόβλημα ὡστόσο γιά τή θεολογία ὑπῆρξε ἡ ἐκδήλωση τῶν φυσικῶν παθῶν τῆς ἀνθρώπινης φύσης τοῦ Χριστοῦ πρὶν ἀπό τήν ἀνάσταση, ὅπως λόγου χάρη κατά τόν Ἰωάννη Δαμασκηνό εἶναι ἡ **πείνα**, ἡ **δίψα**, ὁ **κόπος**, ὁ **πόνος**, τό **δάκρυ**, ἡ **φθορά**, ἡ **ἀποφυγή τοῦ θανάτου**, ἡ **δειλία**, ἡ **ἀγωνία** καί ἄλλα. Ὅλα τά παραπάνω φυσικά καί **ἀδιάβλητα πάθη** τά εἶχε καί ὁ Χριστός, ἐπειδή εἶχε προσλάβει **ὅλο τόν ἄνθρωπο ἐκτός ἀπό τήν ἁμαρτία**, ἡ ὁποία δέν εἶναι φυσική οὔτε πλάστηκε ἀπό τό δημιουργό, ἀλλά **προέρχεται ἀπό διαβολική σπορά** στήν ἀνθρώπινη προαίρεση· τά φυσικά καί ἀδιάβλητα πάθη ὅμως δέν ἐξαρτῶνται ἀπό τή βούληση τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι τά «οὐκ ἐφ' ἡμῖν». Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κτιστότητας καί φθαρτότητας τοῦ ἀνθρώπου. Ὡστόσο ἡ **παράδοση σ' αὐτά ἔγινε ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία τοῦ ἀνθρώπου νά κερδίση τήν ἀθανασία.** Ἐπομένως ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, λόγω τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης, δέν ὑπόκειται οὔτε σ' αὐτά τά πάθη ὡς ἄφθαρτη. Τοῦτο ὅμως συμβαίνει μόνο μετά τήν ἀνάσταση. Πρὶν ἀπ' αὐτήν κατά παραχώρηση ἐκδηλώνονταν τά ἀδιάβλητα φυσικά πάθη μόνο καί μόνο γιά νά πραγματοποιηθῆ τό σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας, τό ὁποῖο διαδραματίστηκε

πραγματικά και **Όχι φαινομενικά**, όπως ισχυρίσθηκαν οι δοκῆτες. Κατά τον Ἰωάννη Δαμασκηνό τά φυσικά ἀδιάβλητα πάθη ἦταν στον Χριστό κατά φύσιν και ὑπέρ φύσιν. Γιατί μονάχα μέ τήν παραχώρηση ἐκδηλώνονταν κατά φυσικό τρόπο, **ἀλλά πάντοτε ἐκούσια**· τά φυσικά πάθη δηλαδή δέν ἦταν κάτι πού **ἀνάγκαζε ἐκ τῶν προτέρων τή βούληση τοῦ Χριστοῦ**. Γι' αὐτό **ὁ σταυρικός θάνατος εἶναι και αὐτός πραγματικός**, και ἀξάπαντος **Όχι κατά δόκηση**, ἀλλά **ἐκούσιος**· **Όχι μονάχα γιατί παραδόθηκε ὁ Χριστός μέ τή θέλησή του στους σταυρωτές**, ἀλλά και γιατί τό ἴδιο τό πάθος πού κάνει -τό θάνατο, δηλαδή ἡ «**τῶν ἡλῶν διάτρησις**» και ὁ «**χωρισμός τῆς ψυχῆς ἐκ τοῦ σώματος**»-, εἶναι και αὐτό κατά παραχώρηση και ἐκούσιο· τό ἴδιο συμβαίνει και μέ τή «**δειλία**» και τήν «**παραίτηση τοῦ θανάτου**» στον κῆπο τῆς Γεθσημανῆ· **φυσική εἶναι ἡ ἀποφυγή τοῦ θανάτου και ἡ φροντίδα τοῦ ἀποκλεισμοῦ κάθε κινδύνου**. Ἄν δέν συνέβαινε κάτι τέτοιο, πάντοτε βεβαίως κατά παραχῆρηση, τότε τό θεῖο δράμα θά ἦταν μία φαινομενική ἢ δοκητική (κατά τό δοκοῦν, φανταστική, ψεύτικη) παράσταση. **Ὡς πραγματικός ὅμως Θεός και ἄνθρωπος, ἔπραξε ὁ Χριστός ὅλα τά ἀνθρώπινα κατά τή φυσική σύστασή τους**.

Ὡστόσο ἡ ὑποστατική ἔνωση και ἡ ὑποστατική ταυτότητα παραμένουν πάντοτε στό μυστήριο τῆς ἐνανθρώπησης, πρὶν ἀπό τή σταύρωση, ἀκόμα και κατά τήν κάθοδο τοῦ Χριστοῦ στον Ἄδη, και μετά τήν ἀνάσταση. Βεβαίως μετά τήν ἀνάσταση ὁ Χριστός εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπό τά ἀδιάβλητα φυσικά πάθη, ἀλλά τοῦτο συμβαίνει γιατί **ἀρχίζει νέα φάση τοῦ σωτηρίου δράματος**, ὅπου δέν γίνεται κατά παραχώρηση καμιά ἐκδήλωση ἀδιάβλητου φυσικοῦ πάθους. Πάντως οἱ τρεῖς αὐτές φάσεις, 1) **ἡ ἐπίγεια δράση τοῦ Χριστοῦ**, 2) **ἡ σταύρωση** και 3) **ἡ ἀνάσταση** δέν μπορούν νά ἀπομονωθοῦν ἀπό τό μυστήριο τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης τῶν δύο φύσεων και τῆς ὑποστατικῆς ταυτότητος τοῦ Χριστοῦ. **Ἡ ἴδια κατάσταση και τό ἴδιο μυστήριο ὑπάρχουν και στίς τρεῖς φάσεις**. Μέ ἄλλα λόγια δέν ὑπάρχει οὐσιαστική διαφορά μεταξύ τοῦ Χριστοῦ πρὶν ἀπό τή σταύρωση, κατά τή σταύρωση και τό θάνατό του και μετά τήν ἀνάσταση. **Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ σαρκωμένος Λογος μέ τήν ὑποστατική ἔνωση και τήν ὑποστατική ταυτότητα**. Ἀπλῶς, ἐπειδή πάντοτε πρόκειται περί τῆς ἱστορίας τῆς θείας οἰκονομίας, ὑπάρχουν ἐξελικτικές φάσεις πού εἶναι ἀναγκαῖες και ταιριαστές μέ τήν ἀνθρώπινη ζωή. Ἄφοῦ και πρὶν ἀπό τή σταύρωση, ἐνῶ κατά παραχώρηση ὁ Χριστός ὑπόκειται στά ἀδιάβλητα φυσικά πάθη, δέν παύει νά εἶναι ὁ Κύριος τῆς δόξης, ὁ θριαμβευτής ἐπί τοῦ θανάτου και τῶν δαιμόνων. **Και νεκραναστάσεις πραγματοποιεῖ και δαιμόνια**

ἐκβάλλει, καί στό ὄρος Θαβώρ μεταμορφώνεται. Ἐπομένως εἶναι ἄκρος σχολαστικισμός νά ἀναζητηῖται διαφορά ὡς πρὸς τή ζωή τοῦ σαρκωμένου Λόγου κατά τίς τρεῖς παραπάνω φάσεις. Ἡ διαφορά ὑπάρχει μονάχα στήν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας τῆς θείας οἰκονομίας. Γι' αὐτό ὁ Ἰωάννης Δαμασκηνός ἐκφράζοντας ρητά τήν ὀρθόδοξη παράδοση, λέγει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση οὔτε καί κατά τόν σταυρικό θάνατο, ὅταν διαιρέθηκε σῶμα καί ψυχή, ἔχασε τήν ἔνωσή της μέ τόν Θεό Λόγο. Ὁ θάνατος, δηλαδή ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, συμβαίνει πραγματικά, ἀλλά καί ἐδῶ γίνεται ἡ ἴδια παραχώρηση πού συνέβαινε πρίν. Ἐπομένως ἡ ὑποστατική ἔνωση τῶν δύο φύσεων καί ἡ ὑποστατική ταυτότητα μένουν ἀλώβητες.

Συνέπεια αὐτοῦ τοῦ πράγματος εἶναι καί τό γεγονός ὅτι τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ μετά τόν σταυρικό θάνατο δέν γνώρισε διαφθορά, ἀλλά μόνο τήν κατά παραχώρηση ἐκούσια φθορά, πού σημαίνει ὅτι πέθανε πραγματικά. Ἀλλά ἡ διαφθορά ὡς ἀφανισμός ἢ τάση ἀφανισμοῦ δέν ἦταν δυνατόν νά παρατηρηθῆ στό σῶμα τοῦ Ἐσταυρωμένου, ἐξ αἰτίας τῆς παντοτινῆς ἰσχύος τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης καί τῆς ὑποστατικῆς ταυτότητας. Τό σῶμα τοῦ Κυρίου λοιπόν δέν ἦταν δυνατόν νά ὑπέκειται στή γνωστή διάλυση τῶν θνητῶν ὄντων. Καί στό σημεῖο αὐτό ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός εἶναι κατηγορηματικός. Ἡ ἀκρίβεια στήν ἔκθεση τοῦ περιεχομένου τῆς ὀρθόδοξης πίστεως εἶναι ἐξασφαλισμένη, ἐφόσον εἶναι γνωστές καί συνειδητές οἱ βασικές θέσεις τῶν δογμάτων, ὅπως στήν προκειμένη περίπτωση εἶναι οἱ συνέπειες τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι μονάχα μπορεῖ νά καταλάβη κανεῖς καί τή διαφορά - ὅποια ὑπάρχει - μεταξύ τῆς ἐπίγειας δράσης τοῦ Χριστοῦ καί τῆς παρουσίας του μετά τήν ἀνάσταση στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας· ποιό εἶναι τό σῶμα, ἢ καλύτερα ποιά εἶναι ἡ ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, καί στίς δύο παραπάνω καταστάσεις. Τό πρίσμα τῆς ὑποστατικῆς ἔνωσης καί ἡ κατ' οἰκονομίαν παραχώρηση τοῦ φαινομένου τῆς φθορᾶς λύνουν, ἀπό καθαρά θεολογική ἄποψη, ὅλες τίς ἀπορίες καί ἐξασφαλίζουν τήν ἀκριβή διατύπωση τῆς δογματικῆς διδασκαλίας, σά νά πρόκειται γιά μιά ἔκθεση τοῦ περιεχομένου ἑνός νόμου *de lege lata* (= βάσει τῆς ἰσχυοῦσης νομοθεσίας, το τί μπορεῖ νά δικαιολογηθῆ κατά περίπτωσιν, βάσει καί δυνάμει τῶν λόγων τῆς Γραφῆς, τοῦ εὐαγγελικοῦ νόμου), καί τῆς θεοφιλῶς ἐξελισσομένης πορείας τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐρειδομένης Πατροπαραδότως τῷ νόμῳ τούτῳ. Ρητῶς αὕτη φθεγγομένη, ὅτι «ἐν τῷ Ἄδῃ ὁ Χριστός κατήλθεν μίαν μόνην, τήν θείαν ἔχων-φέρων ὑπόστασιν». Ὡσαύτως, περιτράνως διαλαλεῖ ὅτι «τάφου γάρ

διαφθοράν οὐκ οἶδε ἢ σὰρξ τοῦ σώματος τοῦ Δεσπότη Θεοῦ καί λυτρωτοῦ τῶν ψυχῶν ἡμῶν» (Κανὼν Μ. Σαββάτου. Καταβασίεις «Κύματι θαλάσσης ...», Ὡδή Ε΄, Δόξα «Διά θανάτου τό θνητόν ...»).

Ἱερεὺς Ἰωάννης Νικολόπουλος

ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ

14.4.2022